

Condor oorzaak van spuitschade bij honingbijen in 2001

Henk van der Scheer, voorzitter Werkgroep Bijen en bestrijdingsmiddelen van de Commissie Spuitschade

126

In 2001 meldden ruim twintig bijenhouders vergiftiging van hun bijen via het bekende formulier. In bijna alle gevallen bleek het te gaan om bijen in bloeiende boomgaarden of om bijen die vlogen op bloeiende fruitbomen in boomkwekerijen. En opvallend vaak bleek het gewasbeschermingsmiddel Condor erbij betrokken. Dat bleek begin dit jaar uit een evaluatie van de spuitschadegevallen door de Commissie Spuitschade/Werkgroep Bijen en bestrijdingsmiddelen. In die Commissie/werkgroep hebben zitting de Commissie Toelating Bestrijdingsmiddelen (CTB), de Plantenziektenkundige Dienst (PD), de Algemene Inspectie Dienst (AID), het Expertise Centrum van het Ministerie van LNV (EC-LNV), LTO-Nederland en de Bijenhouderij.

Condor bevat de werkzame stof parathion-methyl en daarvan is reeds lang bekend dat het zeer giftig is voor bijen. Het nieuwe aan Condor is, dat het geformuleerd is als een capsule-suspensie en dat maakt dat de werkzame stof langzaam vrij komt. Condor is in de loop van 2000 toegelaten als middel tegen insecten (luizen) op verschillende gewassen, waaronder appels en peren en siergewassen in de volle grond. Het mag niet in bloeiende gewassen worden gespoten en niet in gewassen die actief door bijen en hommels worden bezocht. Om die reden wordt het in boomgaarden vóór de bloei toegepast.

Helaas bleek het middel door de speciale formulering zo'n lange nawerking te hebben, dat alle bijen werden vergiftigd die in de bloei fourageerden in een boomgaard of op siergewassen (appel en prunus-soorten) in een boomkwekerij die waren bespoten met Condor. De getroffen bijenhouders konden echter geen verhaal halen, omdat de betreffende telers Condor conform de toelating hadden toegepast. Op dit moment bekijkt het CTB in overleg met de toelatingshouder van Condor hoe de toelating bijgesteld kan worden. Gedacht wordt aan de beperking 'spuiten mag tot uiterlijk 10 dagen voor de bloei'. Nu al is duidelijk dat de tekst op het etiket niet à la minuut kan worden aangepast. Mede daarom zullen fruittelers en boomtelers via hun vakbladen worden gewaarschuwd voor de fatale gevolgen van de toepassing van Condor vlak voor de bloei. Of dat

voldoende is moet nog blijken. U bent bij deze alvast gewaarschuwd voor de gevaren die bijen op bloeiende fruitbomen kunnen bedreigen.

Vorenstaande is een duidelijk voorbeeld van de ongewenste situatie in Nederland, waarbij bijenhouders financieel schade wordt berokkend zonder mogelijkheid om verhaal te halen. De spuiters handelden volgens de geldende regelgeving en daarbij te goeder trouw. Hen kan dus niets verweten worden. De AID kon daarom geen proces-verbaal opmaken. Reden voor ons om op 26 februari jl. tijdens een bespreking met de Directie Landbouw van MLNV te pleiten voor een wijziging in de toelating van gewasbeschermingsmiddelen naar Engels voorbeeld.

In Engeland kent men een in de wet vastgelegd monitoringsysteem als onderdeel van de toelatingsprocedure van gewasbeschermingsmiddelen. Na de toelating wordt via monitoring de (bij)werking(en) van elk middel onderzocht en wordt o.a. spuitschade onderzocht volgens een omschreven werkwijze. Dat geeft een goed inzicht of de risico's goed zijn beoordeeld bij de toelating, en een goed inzicht in de effectiviteit van de wettelijke voorschriften om schade te voorkomen. Treedt financiële schade op na toelating van een bestrijdingsmiddel, dan wordt deze vergoed. De bijenhouderij zou graag zien dat zo'n monitoring-systeem ook in Nederland ingang vindt. Dan worden de kosten van de spuitschade tevens gelegd waar ze thuis horen, namelijk bij de belanghebbenden (toelatingshouders van gewasbeschermingsmiddelen).

